



Sembla que el tombant de segle veurà, definitivament, el projecte finalitzat per a València del complex de la Ciutat de les Arts i les Ciències. Així ho va assegurar Eduardo Zaplana, després d'haver paralytitzat i desestimat dos projectes anteriors.

La ciutat de València busca identitat

Diu en que es farà realitat. No abans del 1999. L'equip d'Eduardo Zaplana s'ha decidit finalment a complir una de les assignatures pendents relatives a la ciutat de València: allò que avui anomenen la Ciutat de les Arts i les Ciències i que un bon dia l'executiu socialista va batejar amb el nom de Ciutat de les Ciències. Un projecte-periple llançat enlaire, paralytitzat, reformulat després de passar per l'actual conseller d'Economia i Hisenda, José Luis Olivas, que pretenia fer-ne el nou signe d'identitat de la ciutat per al segle que ve.

Ara sembla que va de debò, després de les pressions efectuades pels grups parlamentaris valencians i de les intervencions públiques de l'alcalde de València, Rita Barberà, la qual ha recordat en ocasions que el consistori ha instat l'executiu autonòmic perquè porte a terme el projecte. De fet, Eduardo Zaplana va presentar el dia 20 de juny la remodelació definitiva del projecte i anuncià, alhora, que el cost de les obres pujaria a 30.000 milions de pessetes.

El projecte, rebatejat ara amb el nom de Ciutat de les Arts i les Ciències, vol unir en un complex de dimensions faraòniques, arts escèniques, música i cinematografia amb l'àmbit científic, entès des d'una perspectiva clarament didàctica. Això significa que l'apartat científic inclourà un museu de la ciència, un planetari —elements ja existents en el projecte original— i un parc oceanogràfic universal (POU).

Si el Palau de les Arts esdevé la nau insígnia de la faceta artística del complex, el POU representa una aposta —arriscada, sens dubte— per situar València en el primer lloc de la llista europea d'aquesta mena d'instal·lacions. Es calcula que tindrà una superfície total de 100.000 a 130.000 metres quadrats; és a dir, deu vegades més gran que no l'aquari instal·lat al

**Un projecte-periple
llançat enlaire,
paralytitzat,
reformulat
després de passar
per l'actual
conseller José Luis
Olivas.**

Maremàgnum de Barcelona. Aquest projecte oceanogràfic compta amb la participació de Jordi Ballester, antic membre de l'Equip Realitat, i de més gent, i se centrarà en l'observació de la natura subaquàtica. Un sistema de torres i galeries submarines permetrà d'accedir als secrets de la fauna i de la flora aquàtiques. Però hi ha més. El POU disposa d'un conjunt de vint-i-vuit instal·lacions, entre les quals es poden destacar un restaurant flotant, un microport, un delfinari, jocs d'aigua, un jardí japonès i una font cibernetica. Però de moment

les obres de construcció encara no han començat, perquè fins al mes d'octubre d'enguany no eixirà a concurs el projecte del futur POU.

El Palau de les Arts, nova identitat? Dintre del conjunt de la Ciutat de les Arts i les Ciències, el Palau de les Arts representa el temple d'algunes de les disciplines artístiques i l'edifici privilegiat del complex. Obra de l'arquitecte i enginyer valencià Santiago Calatrava, hom ha volgut que fóra el símbol de la València del segle XXI. En el projecte original, el que fou dissenyat durant l'etapa socialista, la Torre de Telecomunicacions havia de representar, amb més de 370 metres d'alçada, la magnificació de l'era de les comunicacions i ser el símbol de les noves relacions, diguem-ne humanes. Aquest símbol, que no tardà a ser anomenat el "pirulí", fou justificat i defensat pel seu creador, Santiago Calatrava, com la pedra angular de la nova València; una ciutat que va forjant, de mica en mica, un cosmopolitisme i que va cobrant una projecció exterior digna, més enllà de la producció folklòrica. Aquesta és la València que van defensar els socialistes i que s'encarnava en el perfil gairebé totèmic de la torre.

El canvi de govern del 28 de maig portà a un debat sobre la Ciutat de les Ciències i, especialment, sobre la pervivència de la Torre de Telecomunicacions. L'emblema, el símbol, l'element sacre, havia caigut en desgràcia entre l'executiu popular per causa, segons al·lega-



ARXIU / RAFA GIL



livas, el desconcert produí un escepticisme patent entorn de la Ciutat de les Ciències, no únicament com a fet arquitectònic o com a aposta de futur, sinó també com a estratègia urbanística de sanejament del sector sud-est de la ciutat i de l'últim tram de l'antiga llera del Túria. Les il·lusions de revalorització d'un sòl urbà perifèric i abandonat restaven ofegades en un got d'aigua. Una prova n'ha estat la construcció d'un centre comercial amb hipermercat, comerços i cinemes, encara sol en una superfície entre verge i devastada.

Aquest estiu, contràriament, ha arribat amb nous aires. Després de portar als límits la paciència social, Eduardo Zaplana anunciava el llançament definitiu del projecte. No sols això: hi posava data —gran compromís, per cert— i en publicava els costos. Ara bé, el nou projecte rebatejat distava molt de les línies i de l'essència del de l'etapa socialista. Una cosa es mantenia: l'autoria de Calatrava, però la

En aquesta pàgina, el president de la Generalitat valenciana Eduardo Zaplana, i l'arquitecte Santiago Calatrava. El canvi de govern del 28 de maig portà una paralització del projecte de la Ciutat de les Ciències, gestat íntegrament per l'anterior executiu socialista.

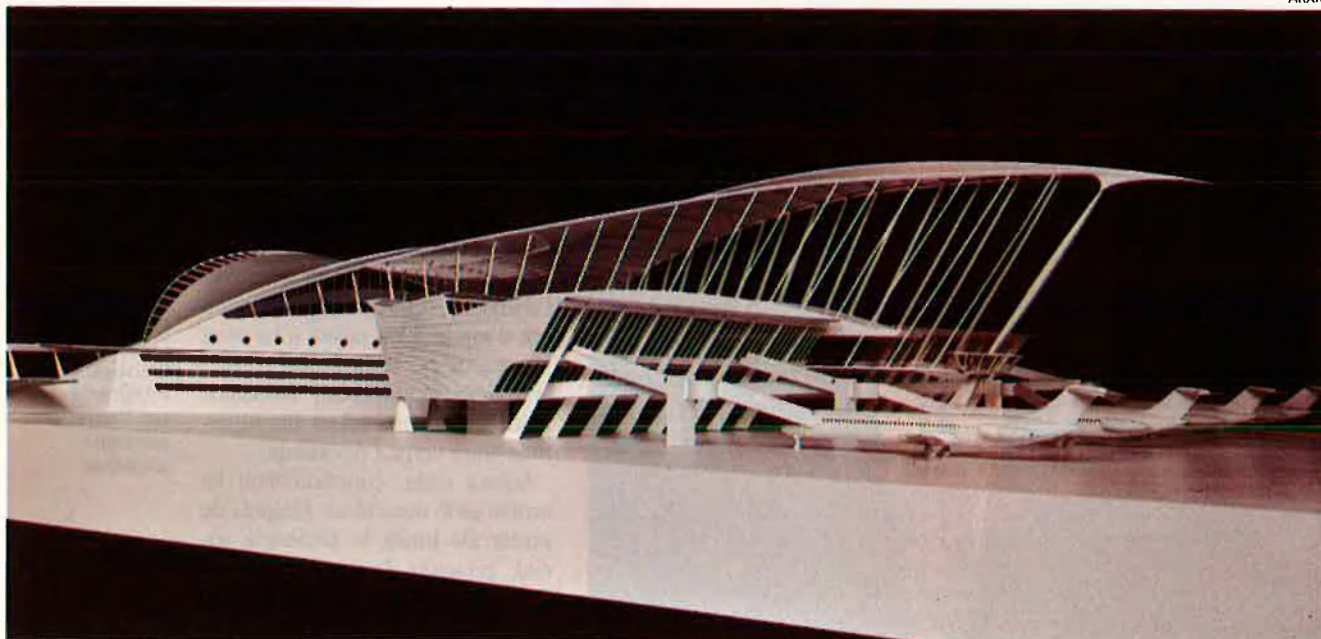
cions, d'un cost massa elevat en relació amb la seua qüestionable i qüestionada utilitat (asseguraven que el futur de les comunicacions era la fibra òptica). No hi havia res a fer, ni tenint en compte la defensa aferrissada que en feia Calatrava. La gran obra de l'etapa socialista quedava paratitzada al final del 1995 i València perdia el nord en l'aposta decidida per la modernitat.

El 5 de desembre del 1995 José Luis Olivas proposava una alternativa al desventurat projecte original presentant el parc cultural de la Ciutat de les Ciències: un conglomerat lúdico-divulgatiu compost per un planetari, un museu de la ciència i un auditori, elements presents en el projecte primigeni, als quals s'unia la Ciutat de la Justícia, una mena d'univers legal. Olivas comptava amb un pressupost de 25.000 milions per a fer realitat la "seua Ciutat", però potser la convivència de les ciències amb les lleis resultava un poc estrambòtica. Aquest segon projecte va caure, igualment, com aigua en cistella.

Desestimada la torre de telecomunicacions i la combinació d'O-

ARXIU / VICENT A. JIMÉNEZ





El nou Palau de les Arts projectat per Calatrava té totes les característiques bàsiques de la seva arquitectura, com l'aeroport de Bilbao (dalt). El cost del projecte, avalat per José Luis Olivas (baix), contrasta amb la política d'austeritat que reclama la Generalitat.

relació entre la Ciència, les comunicacions i la societat es perdia en uns horitzons molt menys que compromesos amb els temps que vénen –i, de passada, més tranquil·litzants–. Si la Torre i el primer disseny havien d'harmonitzar la coexistència del gran públic amb les instal·lacions culturals i divulgatives, i –cosa essencial– amb el sector professional de les telecomunicacions, ara l'oferta s'ha reorientat cap a la cultura, la qual no deixa de ser un sector tangencialment tractat –o oblidat– per les

València havia de respondre a l'era de les grans instal·lacions culturals. El Palau de les Arts costarà 4.000 milions de pessetes l'any.

tat de les Arts i les Ciències, una població convenientment equipada i homologable, amb instal·lacions per al gran públic. A més, la Torre havia representat un desafiament arquitectònic per a Calatrava mateix, que veia en aquesta construcció un terreny favorable a les originalitats i als càlculs de l'enginyeria. No significa això que el Palau de les Arts no ho siga, original. Ara bé, en presentar el nou projecte al públic no tardà a saltar la polèmica del possible plagi que Calatrava havia fet dels seus treballs anteriors. Es va especular sobre si el disseny del Palau s'havia inspirat en el de l'auditori de Tenerife de l'any 1991; o bé en el perfil de l'estació de Lió-Satolas. El cas és que la línia de la futura seu de la cultura valenciana no sorprèn, ben al contrari. El *déjà vu* facilita l'assimilació del Palau al paisatge urbà autòcton i inconfusiblement exhibeix la rúbrica de Calatrava –a l'estil d'unes ales d'ocell emprenent el vol–, també present en el pont inacabat del Nou d'Octubre de València o en l'aeroport de Bilbao.

No obstant això, València havia de respondre a l'era de les grans instal·lacions culturals. El Palau de les Arts, amb una superfície de 44.000 metres quadrats, albergarà dos teatres amb una capacitat de mil cinc-cents localitats, un audi-

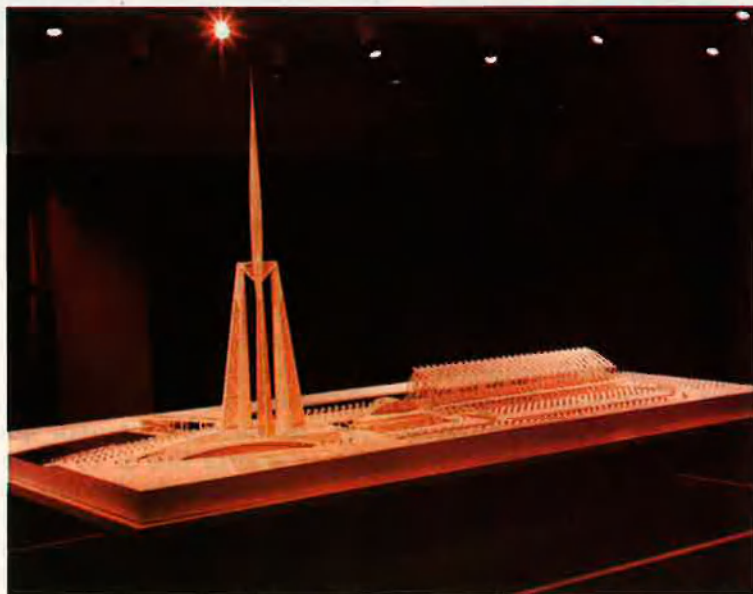
ARXIU / RAFA GIL



instàncies governamentals. El canvi de la Torre pel Palau de les Arts com a símbol i emblema de la nova València ha esdevingut un element justificable en qualsevol àmbit. Fins i tot Santiago Calatrava, que havia defensat aferrissadament la construcció del "pirul", argumentava públicament en favor de la nova obra: el conjunt del complex cobrava ara "un caràcter més pintoresc" i guanyava amb la unió de les ciències i les arts.

El que restava clar era que la imatge que s'havia volgut difondre de la nova València havia quedat completament alterada. Ja no podrà ser la capital de les comunicacions desitjada en temps socialistes, ni una de les poques competidores en la verticalitat dels "pirulís". Esdevindrà, amb la nova Ciu-

tori que podrà acollir més de tres mil espectadors, un centre d'arts escèniques, el Centre Valencià de Música, la Filmoteca Valenciana amb el seu arxiu, i també sales polivalents, a banda els magatzems i instal·lacions diverses. Un macroespai que costarà a l'executiu valencià més de 4.000 milions de pessetes l'any –sense comptar ni programacions ni manteniment–, i que contrasta, i molt, amb la política d'austeritat que aquest mateix executiu aplica en matèria de cultura. A més, hi haurà una duplicació gratuïta d'instal·lacions, com ara el trasllat de la Filmoteca Valenciana del cèntric edifici del Rialto o, encara pitjor, del seu arxiu filmic, albergat fins ara en uns moderns magatzems adequadament condicionats del Parc Tec-



nològic. Així mateix, el futur Palau de Congressos, encara en construcció, que el consistori valencià ha encarregat a sir Norman Foster es confrontarà, en nombre de places, amb el Palau de Santiago Calatrava.

Siga com siga, al gran complex de la Ciutat de les Arts i les Ciències –amb POU, museu de la ciència i planetari, i Palau de les Arts inclosos–, li tallaran la cinta inaugural en 1999. Molta voluntat i una certa ambició; però la cultura, cal ser-ne conscients, és alguna cosa més que no grans instal·lacions..., sobretot si corren el perill de la vacuïtat.

Dalt, l'estació de Lió; al costat, la maqueta de l'anterior Ciutat de les Ciències. La polèmica del possible plagi que Calatrava ha fet d'altres treballs seus no ha tardat a saltar a la llum pública. Tot i això, el 1999 és la data prevista d'inauguració del gran complex cultural valencià.

Eliseu T. Climent

Fonaments de bioquímica

J. Peretó; R. Sendra;
M. Pamblanco; C. Bañó

La bioquímica és una forma d'estudi de la biologia, aquella que tracta de revelar els secrets moleculars de la vida. Els conceptes bioquímics bàsics són fonamentals per a estudiants de disciplines molt diverses.



Universitat de València
"Educació, Materials", 15

La pota de Pepín Pip

Estrella Ramon

Li diuen Estrella Ramon. L'hivern passat agafà un refredat fortíssim i hagué de passar al llit una setmana. Allà s'estava quan, de sobte, aparegué Pepín Pip, el virus més despistat de tots els virus de la grip. Il·l. de Marieta Pijoan



Edicions del Bullent
"Cavallet de Mar", 6

Sala d'espera

Vicent Borràs

Els personatges d'aquest llibre s'entrecruen i teixixen una teranyina que atrapa el lector entre la realitat i la ficció. Premi de novel·la Mòdest Sabat de Perpinyà 152 pàgs. 1.500 ptes.



Edicions Bromera
"L'Eclèctica", 39